

responsibility is not the commonality of origin, but the relations of neighborhood and public land tenure, since joint responsibility in Russia is mentioned in Russkaia Pravda concerning the responsibility of the rural territorial community ("verv"). The researcher drew attention to those cases when such a community freed from a fine ("vyra").

In his study on the joint responsibility I. M. Sobestiansky picked up homogeneous facts to the facts of Slavic history from the legislation of the Hindus, Jews, Old-German law, legal customs of Montenegro, Albanians and other peoples. As a result, he made a substantiated conclusion that the joint responsibility is inherent not only to Slavic people, but exists in many nations, being a product of a certain degree of social development.

Keywords: history of law, I. M. Sobestiansky, Kievan Rus, Russkaia Pravda, joint responsibility.

УДК 351.74(477)

О. О. Дьякова,

*аспірант кафедри загальноправових дисциплін факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ОКРЕМІ ПРИЧИНИ ПРАВОВОГО НІГІЛІЗМУ У ПРАВАЗАСТОСОВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Досліджено процес повсякденного тлумачення правових норм працівниками поліції. Обґрунтовано, що необхідність у повсякденному самотійному тлумаченні норм права правозастосовувачами є однією з причин, що сприяють виникненню правового нігілізму у сфері правозастосовної діяльності поліції.

Ключові слова: тлумачення норм права, правозастосовний розсуд, правовий нігілізм, причини правового нігілізму.

Постановка проблеми та стан дослідження. Таке правове явище, як правовий нігілізм, трапляється і в діяльності органів державної влади, зокрема і органах Національної поліції України. Причини виникнення правового нігілізму досліджувались багатьма вченими, зокрема О. В. Волошенюком, О. Ф. Матузовим, О. Ф. Скакун, В. О. Тумановим та ін., але їх дослідження стосуються більше теоретичного аналізу причин виникнення та проявів правового нігілізму. Розробка механізмів усунення причин його виникнення також є достатньо важливою для наукового та практичного застосування. Але і це питання досліджувалось частіше лише на теоретичному рівні.

Виходячи з того та керуючись результатами досліджень вказаних науковців, **метою** цього наукового пошуку є виокремлення практичної складової з даних досліджень та формулювання низки причин, які характерні для органів Національної поліції України, а також надання пропозицій щодо їх усунення. Для досягнення вказаної мети доцільно вирішити такі завдання: з'ясувати причини правового нігілізму, які існують у правозастосовній діяльності поліції, визначити

роль ЗМІ у процесі впливу на правову культуру та правосвідомість поліцейського, дослідити причини відхилення від дотримання принципів правозастосовної діяльності, встановити наслідки правозастосовного розсуду для діяльності поліції.

Виклад основного матеріалу. Серед загальних причин правового нігілізму суб'єктів правозастосування є розбіжності їх власних і відомчих інтересів з тими, які покликані забезпечувати реальну дію закону. Зазначені розбіжності стають умовою для своєрідного, скажімо так, відомчого ставлення до закону, коли на словах воно є шанобливим, а в діях – нігілістичним. Така зневага до законів є сприятливою умовою для повсякденного ігнорування інтересів суспільства та держави, а також прав людини.

Система законодавства створює такі умови, коли чиновники змушені самотійно «доопрацьовувати» не завжди зрозумілий зміст актів законодавства. За інформацією, отриманою з офіційного порталу Верховної Ради України, на кінець грудня 2017 р. в Україні нараховується трохи більше 6000 законів, які мають регламентувати всі суспільні відносини, зокрема й у сфері правозастосування. Але поряд із цим на території України діють близько ще 80600 постанов, 28100 указів, 42200 розпоряджень і 30800 наказів різних органів та державних установ. Аналізуючи такі дані, можна стверджувати, що за наявності величезної кількості правових норм існують випадки, коли певні сфери суспільних відносин врегульовуються великою кількістю правових норм. У такій ситуації можливості різного тлумачення їх змісту трапляються і в практичній їх реалізації. Поліцейський, який, по-перше, не має достатньо високого рівня знань нормативно-правової бази, по-друге, не бажає, образно кажучи, «напружуватись» для комплексного аналізу ситуації під час прийняття правозастосовного акта, здійснює свої повноваження, керуючись не принципами поліцейської діяльності, такими як законність, верховенство права й т. ін., а власними переконаннями, які сформувались у процесі особистого тлумачення різних нормативно-правових актів. Отже, суб'єкти правозастосування, вивчаючи закони, дійсно не можуть конкретно знати про моделі та правила їх застосування у своїй діяльності, тому такі суб'єкти мусять деталізувати, конкретизувати, роз'яснити їх на свій лад. Саме в цей момент виникає криза «конфлікту інтересів», яка полягає у відмінності мети законотворців, що передбачається нормативними приписами, і тими результатами, яких досягає поліцейський під час правозастосовної діяльності.

Трактування поліцейськими змісту правових норм у власних інтересах та на власну або корпоративну користь призводить до нехтування нормативними приписами чи незаконної реалізації останніх.

Професор В. В. Лазарев вважає, що тлумачення норм права є нерозривно пов'язаним із правозастосовною діяльністю. Необхідність тлумачення викликається різними факторами. «Проблема тлумачення виходить за межі правозастосування або реалізації пра-

ва. По-перше, вона має самостійне значення в процесі наукового або повсякденного пізнання державно-правового життя. По-друге, необхідність чіткого уявлення про зміст чинних норм виникає в ході правотворчих робіт. Ні видати новий акт, ні систематизувати наявні не можна без знання справжньої волі законодавця, яка отримала офіційне вираження» [1, с. 167]. Поліцейський, урахувуючи вимоги нормативно-правових актів та приймаючи правозастосовні акти не може чітко усвідомлювати волю законодавців, покладену в підґрунтя правової норми. Крім того, суспільні процеси також є чинником, що породжує необхідність тлумачення норм права, серед іншого саме повсякденного тлумачення працівниками поліції, адже суспільство має властивість розвиватися, і сутність одних суспільних відносин із часом змінюється, тоді як мінливість нормативно-правової бази, що регламентує відповідні зміни, не дозволяє своєчасно підлаштовуватись під сучасність. «Тлумачення права є необхідним також через суперечність між формальним характером правових норм і динамікою суспільних відносин. Через формальну визначеність правові приписи залишаються незмінними, стабільними. Водночас суспільне життя змінюється постійно. Тому нерідко закон застосовується в істотно змінених порівняно з моментом його видання умовах. Отже, тлумачення розуміється як об'єктивно необхідний процес умови правового регулювання. З урахуванням його особливостей можна говорити про специфічність юридичного тлумачення» [2, с. 374–375]. Працівники поліції в ситуації, коли правовий припис не відповідає тому стану суспільних відносин у країні, який є наявним нині, використовують застарілі, хоча і чинні норми права. Спричиняє такі ситуації, в першу чергу, пасивність до оновлення поліцейськими своїх знань.

Незрозумілість та абстрактність законів викликають необхідність у тлумаченні законів за допомогою відомчого нормативно-правового акта. Як визначає О. Ф. Скакун, під час правозастосування використовується казуальне (індивідуальне) тлумачення, яке має офіційний характер, що повинне виражатися не стільки в тлумаченні, скільки в роз'ясненні змісту норми.

Правозастосовні акти суду, прокурора, слідчого або інших органів мають пряму залежність від засобу викладення тексту. Некоректно вжито слово, незрозуміла фраза можуть призвести до зайвих запитань, суперечок, тяганини, до необхідності давати додаткові роз'яснення та до помилок у застосуванні правового акта [3, с. 94]. Для уникнення такої проблеми поліцейському необхідно знати спеціальну термінологію, яка використовується у процесуальних документах, а також вимоги, які до них висуваються, інакше з'являються такі ситуації, коли трапляються помилки у правозастосовних актах, що є недопустимим для правозастосовної практики поліції. Так, російський учений Т. В. Губаєва у своїй статті наводить приклад помилки, коли правозастосувач, порушуючи норми мови та права, самовільно розширює термін «виконавець» до терміна «безпосередній викона-

вещь», хоча за змістом кримінального законодавства виконавець – це особа, що безпосередньо вчинила злочин, і значення слова «безпосередній» у цьому випадку поглинається змістом слова «виконавець» [4; 5]. Щоб уникнути ситуації неправильного (розширеного) тлумачення норм права, держава змушена не тільки використовувати загальні правила, але й робити винятки з них. Присутність винятків у праві дозволяє останньому як державно-владному регулятору бути високочутливим до природи регульованих ним відносин. За допомогою винятків досягається відповідність між правом і реальними умовами соціального середовища, що є особливо актуальним у період наростаючої фінансово-економічної кризи, коли процес правотворчості об'єктивно вимагає гнучкості й оперативності правового регулювання [6, с. 27].

Цікавим у цьому плані є підхід американських юристів ХХ століття, які вважають нормою та правом не абстрактний текст у законі, не пристосований і не «прив'язаний» до конкретного випадку, а рішення, яке на підставі закону ухвалює суд або інший уповноважений правозастосовний орган. Такою є точка зору американської реалістичної школи права. Американський соціолог права Р. Паунд розрізнявав право як сукупність правових норм, створених законодавцем, та право, що формується під час судового та адміністративного процесів, які забезпечують відповідність права умовам життя політично організованого суспільства (за [7, с. 127]). Інший американський учений К. Левеллін наголошував, що право вбачається не у нормах закону, а в методах і практиці його застосування в реальному житті. «У центрі уваги має бути практика, а не норма права; спосіб дій, а не словесна формула» [8, р. 76–77], – головна думка К. Левелліна, що зустріла багато атак з боку вчених, які звинувачували його у зневажанні права, правовому нігілізмі та запереченні нормативного характеру права.

Аналізуючи роботи американських науковців Р. Паунда та К. Левелліна, слід узагальнити, що практична складова права, яку вважають головною зазначені вчені, має ключове значення у правозастосовній діяльності.

Тлумачення права – це «певний розумовий процес, спрямований на встановлення змісту (сутності) норм права» [9, с. 395]. Тому важливим залишається суб'єктивний фактор як чинник діяльності особи, яка приймає правозастосовні акти. Особистість поліцейського, його правосвідомість та рівень правової культури завжди так чи інакше впливають на процес тлумачення норм права, особливо в разі розширювального тлумачення. Пряма залежність правильності та законності тлумачення від рівня правосвідомості й правової культури поліцейського простежується і в питанні правозастосовного розсуду.

У найбільш загальному розумінні правозастосовний розсуд визначається як передбачена правом можливість суб'єктивного вибору найбільш оптимального правозастосовного рішення правозастосов-

ним органом. Тобто законодавець надає суб'єктам правозастосування у межах закону відповідну свободу конкретизації юридичної основи справи для обґрунтування доцільності конкретного прийнятого правозастосовного акта. Така можливість має певні рамки, які визначаються, власне, самим законом. Це законодавче обмеження визначається як межі правозастосовного розсуду. Під цим явищем у юридичній науці здебільшого розуміють установлені за допомогою особливого правового інструментарію межі, у яких суб'єкти правозастосування, зокрема і поліцейські, на підставі комплексного аналізу обставин юридичної справи уповноважені винести оптимальні рішення з позиції принципів законності, справедливості та доцільності [10, с. 8].

Поряд з важливістю та необхідністю використання правозастосовного розсуду у випадку прогалин у праві та законодавстві не варто забувати і про можливе свавілля, яке може стати результатом діяльності суб'єктів правозастосування. Воно зустрічається і в діяльності поліції, коли розсуд застосовується у власних інтересах поліцейського. Російський науковець Д. В. Бойко стверджує, що, «проаналізувавши співвідношення понять розсуду та свавілля, можна сказати, що це споріднені поняття в тому, що вони стосуються сфери діяльності влади. Разом із тим, за своєю сутністю, роллю в соціальному житті та правовим оформленням їх не можна ототожнювати. У разі безконтрольного використання розсуд може перерости в свавілля й беззаконня. Це є стримуючим фактором під час вирішення питань про широке використання розсуду у правовій сфері [11, с. 20]. На думку українського вченого-юриста Т. С. Мартянова, наявність розсуду знижує стабільність та одноманітність практики застосування законодавства, а нерідко призводить і до зловживання правом. Водночас розсуд – об'єктивно наявне та соціально виправдане правове явище, обов'язковий супутник правозастосовної діяльності, тому важливо не відмовлятися від нього, а виявляти й закріплювати по змозі ефективні регулятори, які не допустять переростання свободи розсуду у свавілля [12, с. 8]. Із цього випливає, що правозастосовний розсуд у діяльності поліції є необхідним правовим явищем, але водночас систематичне використання розсуду у процесі прийняття правозастосовних актів є сприятливою умовою для розвитку правового нігілізму.

Отож, хоча такий важливий елемент процесу правозастосування, як правозастосовний розсуд, і виконує допоміжні функції у процесі реалізації права, найчастіше він залишає суб'єктивні межі, які, у свою чергу, спрямовано не на досягнення мети правозастосування, а на задоволення особистих, незаконних привілеїв, не сумісних із принципами правозастосовної діяльності.

Зазначене припускає, що ще однією з причин правового нігілізму у правозастосовній діяльності є *свідоме недотримання принципів правозастосовної діяльності*.

Професор Ю. І. Римаренко визначив, що реформування органів внутрішніх справ повинно мати на меті подолання надзвичайно широкого обсягу повноважень правоохоронних органів, що регла-

ментується, як правило, не стільки законом, скільки підзаконними актами, які надають можливість розширеного трактування та необмеженого поліцейського трактування права [13, с. 22].

«Чинна політична система десятиліттями пристосовувалась не до організації суспільного життя в рамках законів, а головним чином до виконання вольових розпоряджень та наказів» [14, с. 55]. У сучасного суб'єкта правозастосування дещо змінилася ієрархія цінностей, важливішими за право стали накази керівника, привілеї, влада й т. ін. Закон та право в цілому для таких осіб є орієнтиром до тих пір, доки не будуть зачіпатися їх власні інтереси, а саме обмежувати виконавчу владу.

Засоби масової інформації відіграють значну роль у формуванні правової держави. Довіра до них серед населення є дуже великою, мабуть, більшою вона є тільки до церкви. Але всі неодноразово зустрічали в засобах масової інформації – на сторінках газет, в Інтернеті тощо – інформацію про те, як обійти закон. Жодного разу за такі статті не було притягнуто до відповідальності жодного автора. Процвітає зневага і до рішень суду, прокуратури та діяльності поліції. Навіть законні вимоги громадськості щодо притягнення до хоча б дисциплінарної відповідальності нерідко залишаються без розгляду. Отже, правовий нігілізм у сфері правозастосовної діяльності поліції можна зменшити, запровадивши методики притягнення до персональної відповідальності конкретних осіб за дії, що виражають зневажливе ставлення до закону та являють собою приклад правового нігілізму для інших осіб, серед іншого і для поліції. З огляду на діяльність суб'єктів правозастосування ця відповідальність має стати невідворотною.

Російський учений А. В. Каткова у своєму дослідженні наводить приклади підтвердження впливу засобів масової інформації на формування правового позитивного уявлення про протиправні дії. Так, здійснене науковцем дослідження матеріалів газети «The New York Times» дозволило зробити висновок, що образ Чарльза Менсона на сторінках зазначеної газети дійсно формується як привабливий, як такий, що викликає повагу та співчуття, хоча ця людина організувала секту, яка здійснювала релігійні вбивства [15]. Гуманність у західному світі нерідко стає причиною й синонімом безкарності, тому є прикладом заміна смертної кари для вищезгаданого Чарльза Менсона довічним ув'язненням. Така безвідповідальність знову породжує нігілістичне, зневажливе ставлення до права в цілому.

Значне зниження довіри населення до суб'єктів правозастосування також пов'язується зі складністю механізмів притягнення останніх до відповідальності, а розповсюдження правового нігілізму у сфері правозастосування – із можливістю різного розширювального тлумачення законів у процесі правозастосовної діяльності.

Головним завданням суб'єкта правозастосування є досягнення мети правозастосування, керуючись основними принципами права. Натомість сам процес правозастосування як юридична категорія має

основоположні засади, які визначають межі та принципи діяльності його суб'єктів. «Відповідно, правозастосовна діяльність повинна здійснюватись з дотриманням певних критеріїв. Ці критерії називаються вимогами щодо результату правозастосування. Основними вимогами, яким має відповідати правозастосування, є: законність, справедливість, обґрунтованість, доцільність» [16, с. 246]. Дотримання зазначених вимог дозволяє досягти ефективного та якісного результату правозастосування.

Відомий російський учений-юрист Ю. О. Тихомиров говорить про те, що реалізації принципу законності в правозастосовній діяльності суб'єктів права часто заважає неправильно трактування відомого принципу «дозволено все, що не заборонено законом» [17, с. 74]. Це твердження стосується лише осіб, на яких не покладено виконання державно-владних повноважень. Для тих суб'єктів права, що реалізують державно-владну політику, є характерним інший вислів: «дозволено те, що прямо передбачено законом».

Справедливість – одна з основних засад права; вона є вирішальною у визначенні його як регулятора суспільних відносин, одним із загальнолюдських вимірів права. Справедливість проявляється не лише в правотворенні, а й у самому процесі правозастосування. Недостатньо лише наявності справедливих законів, їх реалізація також має бути справедливою.

Обґрунтування є невід'ємною динамічною складовою правозастосовної діяльності, а обґрунтованість – її засадничою вимогою. Обґрунтованим має бути не лише акт правозастосування, але й сама діяльність правозастосувача [18, с. 13].

Академік П. М. Рабінович вважає, що доцільним має визнаватися лише такий варіант застосування норми, який дозволяє найкращим чином (за цих умов) досягти її мети. Таке розуміння доцільності ґрунтується на діалектиці співвідношення мети та способів її досягнення: будь-яка мета зазвичай може бути реалізована в конкретних умовах за допомогою різних дій (засобів), усі такі дії будуть доцільними в широкому розумінні доцільності, але нерівноцінними з огляду на ступінь доцільності – деякі з них забезпечуватимуть досягнення мети швидше, простіше, з меншими «витратами», ніж інші [19, с. 44].

Стосовно повсякчасного відхилення від принципів правозастосування можна стверджувати, що на цьому етапі розвитку політичної та правової системи України ключовим фактором, який викликає порушення принципів правозастосування в поліції, є корупційна складова правозастосовної практики та пріоритет власних інтересів перед інтересами суспільства й держави.

Підсумовуючи викладене, насамперед необхідно вказати на те, що до факторів, які впливають на правозастосовну діяльність поліції відносять: змістовну якість вихідної правової норми; наявність необхідних ресурсів; обґрунтованість та раціональність юридичних механізмів реалізації норм права; рівень правової освіти, правосвідомості та професіоналізму; зацікавленість у реалізації норм

права; наявність гарантій законності під час реалізації норм права; рівень довіри до правозастосовців; внутрішньопсихологічні фактори.

Засоби масової інформації, а точніше зміст наявної інформації в них, часто безпосередньо впливають на формування правосвідомості та правової культури поліцейських і суспільства. Нігілістичні висловлювання й тексти формують у свідомості уявлення про допустимість і схвалення суспільством нігілістичних проявів, тому дієвим засобом подолання цієї проблеми має стати запровадження інституту відповідальності за такі діяння.

Правозастосування, що здійснюється з чітким дотриманням його принципів, є важливим фактором формування високого рівня правосвідомості поліцейських, що зменшує рівень проявів правового нігілізму у правозастосовній діяльності поліції.

Правовий нігілізм негативно впливає на правозастосовну діяльність поліції, чим змінює саму систему реалізації норм права. Цей нігілізм як явище, що трапляється у правозастосовній діяльності, знижує рівень ефективності функціонування правової системи суспільства.

Список бібліографічних посилань: 1. Общая теория права и государства : учеб. / под ред. В. В. Лазарева. 3-е изд., перераб. и доп. М. : Юристъ, 2001. 520 с. 2. Теория государства и права : учеб. для вузов / под ред. В. М. Корельского и В. Д. Перевалова. 2-е изд., изм. и доп. М. : Норма, 2002. 616 с. 3. Артикуца Н. В. Мова права і юридична термінологія. Київ : Стило, 2002. 196 с. 4. Губаева Т. Терминология правоприменительных актов. *Известия вузов*. 2003. № 3. С. 20–29. 5. Бриль К. І. Правозастосовний акт як особливий вид індивідуальних правових актів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2008. 215 с. 6. Суменков С. Ю. Правоприменительное усмотрение как условие реализации юридических исключений. *Ученые записки Казахского государственного университета*. 2009. Т. 151, кн. 4. С. 26–33. 7. Адыгезалова Г. Э. Социологическая юриспруденция США в XX веке: формирование доктрины, развитие и совершенствование правопорядка. СПб. : Юрид. центр Пресс, 2012. 270 с. 8. Llewellyn K. The Case Law System in America. Chicago : The University of Chicago Press, 1989. 155 p. 9. Проблемы теории государства и права : учеб. / под ред. С. С. Алексеева. М. : Юрид. лит., 1987. 448 с. 10. Березин А. А. Пределы правоприменительного усмотрения : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Н. Новгород, 2007. 26 с. 11. Бойко Д. В. Правоприменительное усмотрение, законность и произвол. *Общество и право*. 2009. № 3 (25). С. 16–20. 12. Мартынова Т. С. Розсуд суб'єктів правозастосовної діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Львів, 2013. 21 с. 13. Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ : підручник / за заг.ред. Є. М. Моїсєєва, Ю. І. Римаренка, В. І. Олефіра. Київ : КНТ, 2008. 815 с. 14. Туманов В. А. Правовой нигилизм в историко-идеологическом ракурсе. *Государство и право*. 1993. № 8. С. 53–57. 15. Каткова Л. В. Чарльз Мэнсон глазами The New York Times: результаты контент-анализа. *Вестник Российского университета дружбы народов. Серия «Литературоведение. Журналистика»*. 2016. № 3. С. 92–101. 16. Перепелюк А. М. Принципи та вимоги права як основоположні засади правозастосовчої діяльності. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 245–249. 17. Тихомиров Ю. А. Административное усмотрение и право. *Журнал российского права*. 2000. № 4. С. 70–79. 18. Бочаров Д. О. Правозастосовча діяльність: поняття, функції та форми : проблемні лекції. Дніп-

ропетровськ : АМСУ, 2006. 73 с. 19. Рабинович П. М. Законность и целесообразность в применении юридических норм. *Применение советского права*. 1974. Вып. 30. С. 44–47.

Надійшла до редколегії 19.12.2017

Дьякова А. А. Отдельные причины правового нигилизма в правоприменительной деятельности Национальной полиции Украины

Исследован процесс повседневного толкования правовых норм работниками полиции. Обосновано, что необходимость в повседневном самостоятельном толковании норм права правоприменителями является одной из причин, способствующих возникновению правового нигилизма в сфере правоприменительной деятельности полиции.

Ключевые слова: толкование норм права, правоприменительный усмотрению, правовой нигилизм, причины правового нигилизма.

Diakova O. O. Certain causes of legal nihilism in the enforcement activities of the National Police of Ukraine

The study of the problem of the causes of legal nihilism in society is quite relevant because of the formation of legal awareness and legal culture – opposite in their meaning to nihilism phenomena – occurs under the influence of various factors, which depend on historical and social preconditions and stages of development of society. Ukraine is now experiencing the times of reforms and socio-political changes that directly affect the formation of an individual and society in the whole. And in the light of the formation of a new executive power – the National Police of Ukraine, which has to change its outlook compared with the past militia, – the development of mechanisms for eliminating the causes of legal nihilism is an extremely important area of scientific research.

The author of the article among many causes of legal nihilism has researched the process of daily interpretation of the norms of law by police officers within law enforcement activities. Enforcement judgment is a very important component of the police activities, so the effectiveness of its use is an important factor in the process of combating the manifestations of legal nihilism. Thus, although such an important element of the enforcement process as enforcement judgment, while exercising subsidiary functions in the realization of law, often leaves the subjective limits, which, in turn, are aimed at achieving not the purpose of enforcement, but the satisfaction of personal, illegal privileges, incompatible with the principles of enforcement activities.

Regarding the widespread deviation from the principles of the enforcement, we can argue that at the present stage of the development of political and legal system of Ukraine, the key factor causing violations of the principles of the enforcement within the police is the corruption component of the enforcement practice and the priority of own interests to the interests of society and the state.

Keywords: interpretation of the norms of law, enforcement judgment, legal nihilism, causes of legal nihilism.

